

Då postmännen i Färs gick för åttio riksdaler per år

I år kan vi fira 100-årsjubileum med posten i Färs, de första fasta poststationerna öppnades då på järnvägsstationerna vid Ystadbanan. Det var en stor händelse för bygdens folk, att komma till stationen och se det frustande järnbanetaget, som medförde post och inrikes tidningar, samt något ynka brev från anförvanter, vilka kanske redan på 1850-talet hade emigrerat.

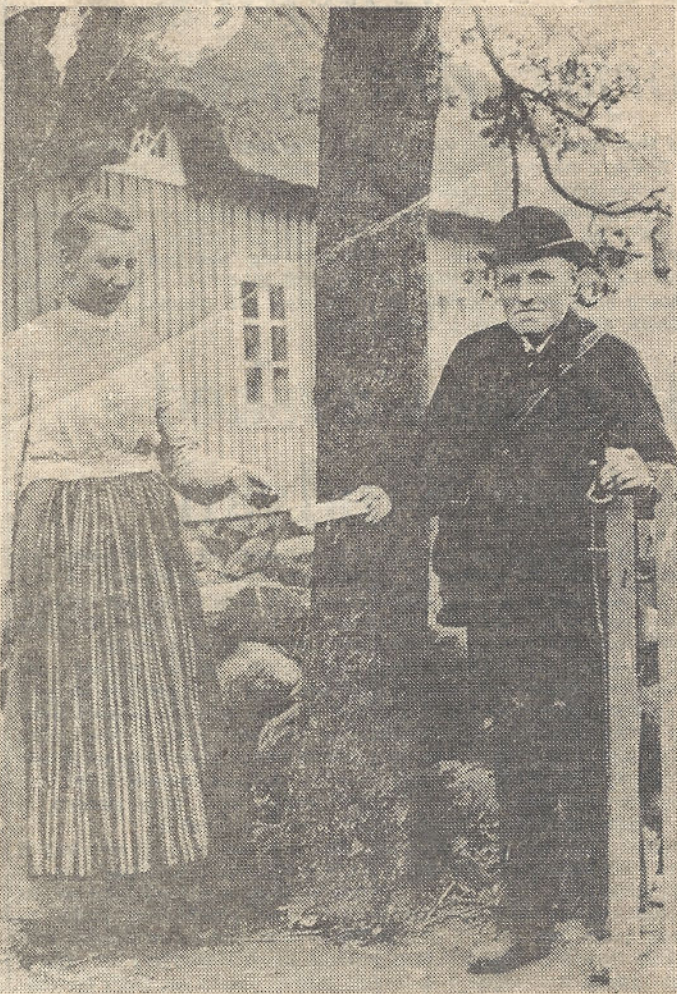
POSTTURERNA var inte regelbundna den första tiden, och det skulle minst bo en riksdagsman inom socknen om det skulle bli någon postman som kom ut i bygden med breven. Vi kan säga att ända fram till omkring 1920-talet var postgubben avlönad av kommunen, men viiken avlöning, på sin höjd 80 riksdaler per år.

Vi är i dag mycket bortskämda även på landsbygden, postbudet skall nå varje hushåll och helst köra in på gårdarna med pengar och paket. Förr fick man nöja sig med att själv ta sig till posten och hämta sina värdeförsändelser, och man stod som på nålar då man knackade på luckan och den allsmäktige stinsen glodde över "glaryjnen" och undra om man inte visste vad klockan var slagen. Att komma en minut för sent, det gick inte, då kunde man få trasiga den mila långa vägen hem igen med oförrättat ärende.

Det gällde att hålla reda på posttiderna och ödmjukt be att få sin post i undersätlig vördnad. Stinsen var den arge och pendantiske mannen, som arbetade med tågtider och sekunder, där hans flagga visa stopp lär var det stopp.

I DAG ÄR DET annorlunda, nu reagerar man om ett brev inte kommer fram på dagen, men så lever vi också under andra förhållanden. I dag kan ett brev nå en annan kontinent på några få timmar. Självt blev jag ganska förvånad då ett brev för några år sedan damp ner i min brevlåda. Det var daterat och poststämplat den 25 dagen i månaden och nådde mig den 30. Ja, kära ni, det var inte från Eslöv, nej det kom från Washington. Samma dag anlände ett brev från Eslöv det var skrivet och lagt på posten fredag kväll. Det kom mig inte tillhanda förrän på tisdagen. Det är parallellfall väl värda att ta fasta på.

ATT VARA POSTMAN i den gamla goda tiden, det var ett slitgöra. Först och främst måste ju postgubben eller "postakärningen" ta sig fram på apostlahästarna och ut i ur och skur. Gubben på bilden, är den gamle veteranen numera avlidne postmannen Jöns Drejare från Bjälkhult (Jöns Persson). Han avlöste Per Post som hade gått med posten från Vollsjö i många år. Per Post hade ett yrke vid sidan om, han var skräddare. Nu var det inte så att man fick posten hem till sin väg, långt därifrån. Man kunde få posten hem om man kunde betala några kronor för det. Per Post gick alltid bortom till riksdagsman Märten Trulsson i Starrarp med brev och riksdagshandlingar. Då stod riksdagsmannen själv på trappan och tog emot honom, klädd i smällpiskarock

En gammal bild av Per Post tagen då han gjorde sin postrunda i färsbygden.

SJÄLV HAR JAG besökt Emma Jönsson i Tollstorp, framlidne Jöns Perssons svärdotter. Hon talade om att hennes föräldrar som var torpare under Härderups boställe, ville ha posten lämnad nere vid vägen i ett hus. Det kostade en krona per år. "För han mings väl hused vid Härderupa mosse, där bodde på den tiden när ja var tös, skomagare Lantz och Karna Lafod i ena ändan, och i den andra ändan bodde en gubbe som vi kalla för tobaken därför att han röga kyssebära bla så där luta bara röj i hela hused. Men hans kärning den lilla "sockerred" kallad ron var så mill som "nymilkad morrenmilk". För dessa gamla människor var det en stor heder att dom fick ta emot Nels Mäns post. Det var hennes föräldrar.

EFTER PER POST tog Emma Jönssons svärfader vid. Han var egentligen liksom sin fader rockadrejare och gjorde spinnrockar. De hade en strykande åtgång för alla pigor skulle ha en spinnrock i hemgift. Det var en gängse binäring till ett litet småbruk en gång i tiden. Och jag skulle vilja förmoda att även denna rockadrejaredynasti där yrket gick från far till son, en gång under Boerkrigets dagar, tillverkade spinnrockar för Engelska staten,

kvinnor spunnit sitt bomull med svenska rockar. I själva verket var det ett stort framsteg för dessa människor, som använde sländtrissan liksom våra förfäder en gång gjort.

Nu undrar väl någon, hur kunde dessa rockadrejare få denna kontakt. Jo, det var vårt hushållningssällskap som förmedlade den. En mycket stor insats på småbrukets och småhantverkets område på sin tid.

MANNEN PÅ den andra bilden, som sitter där så "akstyv" på sin gigg. Han började gå med posten från Vollsjö, sedan gjorde han en kärria, den som han sitter i på bilden, en kärria som han drog själv. Bäckarna var branta uppåt Bjälkhults höjder, så han tog steget helt ut och skaffa sig en "islandare". Gjorde om karran med skaglar, sydde själv en liten sele och så körde han sin egen vagn och häst. Men under hela hans tid lämnades posten endast till handelsaffärerna, samt på några få privata inlämningsställen, men så var folk inte heller så bortskämda som de är i dag, då de helst vill ha tidningen in i "stuan".

SÅ RULLAR posten vidare och vi väntar på nya förbättringar, snabbara service och inte på några bort-rationaliseringsshot, i stil med aviserade indragningen av Östraby post-